

Ett maskulint EU?

En feministisk diskursanalys av den Europeiska unionens
gemensamma globala strategi för utrikes- och
säkerhetspolitik

Abstract

Den feministiska forskningen menar att institutioner som har en identitetskonstruktion som präglas av maskulina normer skapar en institution som är mer benägna att svara på problem med militära styrkor och våld. Syftet med denna uppsats är därför att försöka urskilja den diskursiva framställningen av maskulina normerna i EU:s policydokument som behandlar den gemensamma Europeiska globala strategin för utrikes- och säkerhetspolitik. Utifrån feministiska teorier som berör begrepp som maskulinitet, säkerhet och militarism kommer jag att urskilja den diskursiva framställningen av maskulina normer i policyn med hjälp av en diskursanalys. Analysen struktureras upp med inspiration av Bacchis diskursanalys av policydokument som fokuserar på framställningen av ”problemet”. Analysen visar att det går att urskilja maskulina normer i EU:s policydokument som dels formar policyns problemframställning, men även vilka presenterade åtgärder som sedan läggs fram.

Förkortningar: Europeiska unionen (EU) Internationella relationer (IR)

Nyckelord: Feminism, postkolonial teori, maskulinitet, hegemonisk maskulinitet, militarism och säkerhet.

Innehållsförteckning

1	INLEDNING	1
1.1	SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING.....	2
1.2	AVGRÄNSNINGAR.....	2
1.3	DISPOSITION.....	2
2	TEORI OCH METOD	4
2.1	MASKULINITET OCH HEGEMONISK MASKULINITET.....	4
2.2	POSTKOLONIAL TEORI	5
2.3	MASKULINITET OCH MILITARISM	6
2.4	MASKULINITET OCH SÄKERHET	8
2.5	DISKURSANALYS	9
2.6	ANSLUTNING TILL CAROL BACCHI DISKURSANALYS AV POLICYS.....	10
3	MATERIAL	13
3.1	MATERIALDISKUSSION	13
4	ANALYS	14
4.1	WHAT'S THE PROBLEM?.....	14
4.2	WHAT PRESUPPOSITION OR ASSUMPTIONS UNDERLIE THIS REPRESENTATION OF THE "PROBLEM"?	15
4.3	WHAT EFFECTS ARE PRODUCED BY THIS REPRESENTATION OF THE PROBLEM?.....	19
5	DISKUSSION	22
6	REFERENSER	24

1 Inledning

Feministiska teorier har under det senaste decenniet fått allt mer utrymme i studier av den internationella politiken och bidragit med en kunskap som gör det möjligt att studera olika maktrelationer och maktstrukturer utifrån begreppen maskulinitet och femininitet. Utifrån patriarkala genusrelationer, där den maskulina framställningen är överordnad och den feminina är underordnad, skapas det olika strukturer av makt, vilket även går att applicera och analysera inom den internationella politiken. Forskning visar att konstruktioner och framställningar av stater, institutioner och organisationers identitet som antingen maskulina eller feminina får betydelse, ibland avgörande, i formandet av dess normer och därmed deras eventuella handlingar (Konsell, 2016, s. 113). Vissa forskare hävdar till och med att patriarkala genusrelationer, som styrs av överordnande maskulina normer, gör våra samhällen mer benägna till krig. Detta eftersom maskulina normer uppges göra samhällen mottagliga för en globalt ökad militarisering, som innebär att samhällen besvarar problem med våld. Vissa forskare menar att det krävs en feministisk nyfikenhet som belyser och ifrågasätter den gamla normaliserade logiken inom den internationella politiken, där maskulina normer styr diskursen, och som i sin tur sägs göra våra samhällen mer benägna att kriga och använda våld (Geuskens, 2014, ss. 4-5).

2016 så presenterade den Europeiska unionen en gemensam strategi och policy där unionen redogör för vilka säkerhetsproblem unionen står inför och presenterat gemensamma åtgärder och lösningar på dem eventuella säkerhetsproblemen som finns för medlemsländerna (EU, 2016, s. 2). Även om Sverige har gått ut med att vara världens första land med att driva en feministisk utrikespolitik, och på så sätt tagit ställning mot de maskulina normerna inom den internationella politiken, så gäller den gemensamma strategin för EU:s utrikes- och säkerhetspolitik även Sverige eftersom Sverige är ett medlemsland (Enloe, 2016, s. 54). Eftersom feministiska forskare menar att stater som präglas av maskulina normer gör våra samhällen mer benägna att kriga och använda våld så är det av största intresse att ställa sig frågan; vilka maskulina normer går det då att urskilja ur EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik?

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med denna uppsats är att urskilja och belysa den diskursiva framställningen av (västerländska) maskulina normer i EU:s policydokument som behandlar den gemensamma Europeiska globala strategin för utrikes- och säkerhetspolitik. Vidare har jag valt att utgå från följande frågeställning;

På vilka sätt kan maskulina normer urskiljas ur EU:s globala strategi för utrikes- och säkerhetspolitik diskursiva framställning?

1.2 Avgränsningar

I policydokumentet presenteras flera ekonomiska aspekter, främst som medel för vissa politiska åtgärder. Det finns intressanta teorier som berör ekonomiska framställningar i relation till begreppet maskulinitet som hade kunnat vara av värde att studera, men för att kunna avgränsa både det teoretiska ramverket och analysens omfattning har jag valt att inte använda mig av de ekonomiska aspekterna i min analys. Det finns även intressanta feministiska teorier kring miljöaspekten som även tas upp i dokumentet (och som beskrivs som ett eventuellt hot), men som jag av ovanstående anledning har valt att inte använda mig av. Under uppsatsen kommer jag istället enbart att fokusera på att diskursivt urskilja de maskulina normerna i relation till begreppen maskulinitet, säkerhet och militarism och även ur ett poststrukturalistiskt perspektiv.

1.3 Disposition

Efter uppsatsens inledande avsnitt så kommer så fortsätter det med teori – och metodavsnitt. Uppsatsens teori och metod presenteras under samma avsnitt eftersom de är väldigt sammanlänkade till varandra. Under avsnittet görs en beskrivning av de olika teoretiska utgångspunkterna som jag har valt att utgå från och dessutom en närmare

beskrivning av diskursanalys som metod, men även en presentation av Bacchis diskursiva policyanalys. Vidare kommer analysavsnittet där jag utifrån Bacchis frågor har strukturerat upp diskursanalysen. Uppsatsen avslutas sedan med en avslutande diskussion där jag diskuterar det som framkom under analysen.

2 Teori och metod

I följande avsnitt kommer en presentation av uppsatsens teori- och metodavsnitt. Teoriavsnittet kommer att innehålla en redogörelse av olika feministiska teorier, där användbara och centrala begrepp inom genusforskningen av den internationella politiken kommer att presenteras. Teoriavsnittet är strukturerat utifrån de utvalda begreppen; maskulinitet och hegemonisk maskulinitet, militarism och säkerhetspolitik. Det kommer även att göras en mer ingående presentation av den poststrukturalistiska teorin, eftersom den poststrukturalistiska teorin, liksom studier av maskuliniteter, bidragit som diskursivt verktyg för att analysera tillkomsten av olika maktförhållanden. Därefter görs en beskrivning av diskursanalys som val av metod och vidare en närmare presentation av Carol Bacchis analysredskap för diskursiva policyanalyser.

2.1 Maskulinitet och hegemonisk maskulinitet

Gender som begrepp har fått en allt större betydelse inom studier av samhället där man istället för att fokusera på man och kvinna istället lägger fokus på maskulina och feminina egenskaper (Connell, 2014, s. 5). Maskulinitet och femininitet kan enligt Connell beskrivas som sociala konstruktioner där de maskulina eller feminina egenskaperna varken ”ägs” av mannen eller kvinnan beskrivs istället vara egenskaper som kan utövas av alla, i en mer eller mindre skala (Connell, 2014, s. 6). Maskulinitet i sin tur är ett väldigt nyanserat begrepp och det går att identifiera flera typer av maskuliniteter, där varje typ är en del av den hierarki som finns inom maskuliniteter, och där den typen högst upp i hierarkin är starkt förknippad med makt och auktoritet (Connell & Messerschmidt, 2005, s. 832). Det finns därför vissa typer av maskuliniteter som är mer åtråvärda än andra enligt Connell, och den mest åtråvärda formen av maskulinitet väljer Connell att kalla för den hegemoniska maskuliniteten. Denna ledande position i förhållande till makt och auktoritet är inte statisk utan den kan ändra karaktär beroende på tid och plats och det är den mest kulturellt dominerade och åtråvärda maskuliniteten, i förhållande till samhällets rådande normer, som blir benämnd som

hegemonisk maskulinitet (Connell, 2005, ss. 76-77). Den underordnade maskuliniteten beskrivs av Connell som en position längst ner i hierarkin av maskuliniteten där oftast homosexuella män, eller män med många feminina attribut, hamnar eftersom de är underordnade den heterosexuella maskuliniteten i rådande västerländska samhällen. Eftersom motsatsen till maskulinitet är femininitet hamnar alltså det feminina attributen längst ner i den rådande maskulina hierarkin (ibid, s. 78).

Connells studier om maskuliniteter, och framförallt diskursen om den hegemoniska maskuliniteten blir även användbara inom feministiska studier av den internationella politiken eftersom storskaliga organisationer och institutioner, som EU, oftast är kontrollerade av män och kulturellt influerade av de västerländska maskulina normerna (Connell, 2000, ss. 42-44). Beroende på vilka egenskaper en stat eller institution uppvisar, dels i sin framställning av sig själv, men även i sin framställning av andra, kan de identifieras enligt Connells maskulinitetshierarki som mer eller mindre maskulina. På så sätt kan de karaktäristiska drag som västvärlden sammankopplar med maskulinitet och manlighet även illustrera den internationella politikens makt hierarki, eftersom en stark maskulin framställning innebär en hög position av makt och auktoritet enligt Connell. Beskrivningar av egenskaper som mod, tuffhet, sökandet efter makt och självständighet är egenskaper som värderas som åtråvärda maskulina egenskaper i västvärlden. Därför blir t.ex. framställningen av användandet av våld och militära styrkor inom den internationella politiken oftast ett bevis på en stark maskulin framställning av en stat (Tickner, 1992, s. 20). En åtråvärd maskulinitet framställs även alltid som stabil och kontrollerande samt handlar alltid rationellt och agerar därför aldrig utifrån känslor utan endast efter förnuft.

2.2 Postkolonial teori

Inom den internationella politiken reproduceras dessa maskulina normer, liksom i Connells forskning, delvis genom diskurser där sättet som "talaren" positionerar sig själv och därmed även "de andra" kan få en avgörande betydelse i framställningen av den hegemoniska maskuliniteten och därmed även framställningen av makt (Tickner, 1992, s. 20). Den feministiska postkoloniala teorin har bidragit till kunskap och verktyg för att kunna analysera de varierande globala maktförhållanden mellan stater, där de hegemoniska maktrelationerna i världen skapar strukturer av imperialism i form av överordnade och underordnade stater

liksom Connells överordnade och underordnade framställningar av maskuliniteter och femininitet (Agathangelou & Turcotte, 2015, s. 37). Inom den feministiska poststrukturalismen är en främst intresserad av att analysera den diskursiva framställningen eftersom framställningen i sin tur legitimerar en viss handlingsplan (ibid, s. 21). Pågående diskurser inom den internationella arena tenderar att delar upp världen i nord och syd och skapa därför maktstrukturer där västvärldens diskurser präglas av ett "othering", perspektiv av länder i syd genom att benämna dem som "offer" eller stater som saknar fundamentala rättigheter på grund av att de inte är fullt lika utvecklade som resten av världen (ibid, s. 37). Den postkoloniala teorin hjälper till att synliggöra denna diskursiva konstruktion av staters identifikation där den globala diskursen om staterna i syd präglas utav en identifikation av "de andra" eller "offer". Identifikationen har ett dubbelt syfte, dels identifierar diskursen de "andra" samtidigt som det skapar en identifikation av västvärlden som det motsatta, alltså den starka (ibid, s. 39). De feminina attributen som gärna kopplas samman med "andra" staters diskursiva nationella identitet är ömtåliga, beroende och passiva och de är därför i behov av det maskulina beskyddet. Eftersom den internationella diskursen domineras av västvärlden skapas det således imperialistiska maktstrukturer som lägger grunden till de internationella maktstrukturerna (ibid, s. 41). Samtidigt ifrågasätter även den feministiska postkoloniala teorin den ofta objektiva framställningen av en maskulin diskursiv framställning. Stater som konstruerar sin nationella identitet utifrån maskulinitet kännetecknas av säkerhetspolicies och nationalistiska beskrivningar, vilket förespråkas av en rädd maskulinitet (ibid, s. 45).

2.3 Maskulinitet och militarism

Patriarkala genusrelationer, där den maskulina framställningen är överordnad och den feminina är underordnad, är användbara i diskursen om militarism och nationella intressen (Cockburn, 2015, s. 115). Militarism är ett begrepp som kan förklaras som ett paket av olika idéer och som i sin tur innehåller vissa antagande om hur världen fungerar utifrån olika värden och övertygelser. När en institution, som EU, antar ett sådant "tankepaket" som militarism utgår institutionen från övertygelsen om att användningen av beväpnade styrkor är den ultimata lösningen på spänningar runt om i världen (Enloe, 2014, s. 8). En konstruktion av en organisations identitet som maskulin, med maskulina egenskaper som ett starkt försvar, mod, beskyddande och styrka, får betydelse i formandet av organisationens normer och handlingar (Kronsell, 2016, s. 113). Definitionen av en militärinstitution beskrivs som en

institution som förbereder sig för krig och bygger därför upp ett starkt försvar eftersom institutionen ska agera som en ”beskyddare” (Kronsell, 2016, s. 316). En institution som präglas av tanken kring militarism utgår även från ett grundtagande om att det är ett naturligt tillstånd att ha fiender och att en stat som saknar en fungerande och stark armé är naiv och kan inte anses som legitim eftersom tider av kris behöver en stark stat som kan ge ett beväpnat skydd till sina medborgare (Enloe, 2012, s. 8). De militära aktiviteter som tanken om militarism kräver kan relateras till den manliga kroppen och således maskulinitet eftersom mannen, eller de maskulina normerna, ska illustrerar statens roll som beskyddare, säkerhetsaktör och försvarare. Den maskulina dominansen av normerna som militarismen bygger på blir därför starkt förknippad med makt (Kronsell, 2016, s. 311).

Användningen av militära styrkor anses vara effektiva och nödvändiga utifrån grundantagande om att världen är farlig. Militären i sådana institutioner anses därför väldigt betydelsefulla, accepterade och framförallt nödvändiga (ibid, s. 316). EU som institution har bl.a. legitimerat deras utveckling av sin militära kapacitet utifrån rollen som en ”bärare” av en normativ makt, där deras arbete för konfliktförebyggande åtgärder och fredsbevarandestyrkor runt om i världen kräver militära lösningar (ibid, s. 113). Västvärlden har en stark militär uppbyggnad och en fortsatt utökning, vilket även kan anses som ett sätt att demonstrera sin fortsatta maktposition i världen (Cockburn, 2015, s. 114). Pågående genushierarkier mellan stater och institutioner är hela tiden i relation till makt och vem som är dominant i den internationella politiken. Detta ger sig ofta i uttryck genom institutioner och deras kulturer, och reproduceras genom institutionernas diskursiva framställning av maskulina egenskaper och normer (ibid, s. 113). Den gemensamma försvarspolitik som medlemsländerna i EU har konstruerat kan därför, enligt vissa, anses som ett sätt att öka sin makt internationellt eftersom deras gemensamma försvarspolitik skapar en konstruktion av en maskulin identitet vars maskulina framställning ska ge dem ett ökat maktövertag enligt den maskulina genderhierarkin (Andersson, 2010, s. 30). EU är därför en institution som med hjälp av den gemensamma försvarspolitiken beskrivs ha maskuliniserats och därmed tagit på sig en högre ställning de senaste åren inom den internationella genderhierarkin (Stachowitsch, 2015, s. 367). Stater som förespråkar en ökad militarism legitimerar oftast diskursen genom att hänvisa till den nationella säkerheten, vilket gör att säkerhetsbegreppet även blir användbart i en maskulin framställning av en stat (Tickner, 1992, s. 9).

2.4 Maskulinitet och säkerhet

Den starka relationen mellan begreppet ”militarism” och framställningen av maskulina normer går även att hitta mellan begreppet ”säkerhet” och den maskulina identifieringen. Säkerhet som begrepp går att analysera i relation till maskulina uttryck eftersom enbart i relationen mellan beskyddare/beskyddad (eng. protector/protected) pågår det en genuspräglad diskurs där rollen som beskyddad domineras av en feminin diskurs, i motsatsen till den diskursiva framställningen av den maskulina beskyddaren (Kronsell, 2016, s. 311). För att kunna uppnå rollen som en maskulin ”beskyddare” så behövs det ett tydligt konstruerande av en feminin ”beskyddad”, eftersom beskyddaren oftast beskrivs som dess motsats (Enloe, 2016, s. 75). Framställning av en ”god beskyddare” är maskulin, eftersom en beskyddare har i uppgift att alltid beskydda den feminint konstruerade beskyddad som i en genuspräglad diskurs alltid är konstruerad som den sårbara, svaga och ”den andre” (Konsell, 2016, s. 325). Föreställningen om den nationella, och internationella säkerheten, bygger på så sätt på tankar och diskurser kring vem som är den feminina. Denna patriarkala tron grundar sig av tanken att manlighet/maskuliniteten är den enda som klarar av att beskydda den feminina konstruktionen.

För att kunna vara en ”beskyddare” är det inte enbart egenskaper av en kollektiv styrka eller stora starka resurser som behövs utan beskyddaren förväntas även ha vissa egenskaper. Det kan vara förmågan att kunna tänka ”strategiskt” och ”rationellt” (motsatsen till emotionellt som betraktas vara en feminin egenskap) men även att beskyddaren har en förmåga att kunna se den ”stora övergripande bilden” av exempelvis säkerhetsbehovet. Beskyddaren betraktas inte enbart som större och starkare än den beskyddade utan även som smartare. Därför agerar oftast en ”beskyddare” utifrån de ”beskyddandes bästa intressen”, eftersom de oftast vet bättre (Enloe, 2016, s. 75). De som porträtterar sig som beskyddare påstår oftast att världen är en farlig plats, vars beskrivning av världen sedan även legitimerar en ökad militarism som åtgärd. Ökningen av den globala militariseringen, kan därför ses som en konstruktion som upprätthåller genderhierarkin av stater inom den internationella politiken och relationerna (ibid, s. 76).

Maskulina stater förespråkar på så sätt en självständighet, eftersom de anses starka nog att kunna försvara sig själva, medan feminina stater istället framställs som beroende av andra

(Tickner, 1992, s. 20). Diskurser om den nationella säkerheten kännetecknas oftast av en framställning av att det finns ständigt närvarande hot mot nationen som gör att staten måste vara beredda på att försvara sin nation med militära styrkor (ibid, s. 9). Uppbyggnaden av den diskursiva framställningen av terrorism kan därför i detta sammanhang anses vara en genuspräglad diskurs eftersom den domineras av framställningen att ”de andra”, terroristerna och andra stater behöver beskydd av ”vi” de stora och goda (t.ex. EU). Oftast porträtteras bekämpandet av terrorism upp som en potentiell förövare som när som helst kan attackera, vilket fortsätter att legitimera vissa stater som absolut (maskulina) beskyddare (Hunt, 2015, s. 132). Både konstruktionen av sig själv som beskyddare och användandet av våld och styrkor tyder på en stark maskulin framställning. När en säkerhetsdiskurs förespråkas av ideal som stark, stabil och rationell går de egenskaper att sammankopplas med starkt präglade västerländska maskulina ideal som legitimera den ovanstående militarismen (Tickner, 1992, ss. 9, 20). EU:s gemensamt konstruerade säkerhetspolitik betraktas ha vuxit sig starkare de senaste åren och den anses ha formas av en västerländsk maskulin diskurs som baseras på att svaga stater anses som feminina och starka stater betraktas som maskulina (Withman, 1998, s. 66).

2.5 Diskursanalys

Diskursanalys är en form av textanalys med avsikten att analysera hur en talar eller skriver, vilket enligt diskursanalysen kan ses som en del av en social praktik (Bergström & Boreus, 2012, s. 356). Med en diskurs menas det oftast att språket följer vissa mönster och är strukturerade på ett visst sätt (Jørgensen & Philips, 2011, s. 1). En diskursanalys i sin tur syftar till att analysera dessa specifika mönster, där sammansättningen av ord skapar en viss mening eller förståelse (Strauss & Parastou, 2013, s. 10). Eftersom uppsatsens syfte är att analysera den diskursiva framställningen av maskulina normer är diskursanalysen användbar för att kunna urskilja en viss förståelse eller framställning, i detta fall de maskulina normerna. Den kritiska diskursanalysen i sin tur är en form av diskursanalys men beskrivs istället vara en metod som främst är användbar om man vill analysera språkets mönster och betydelse i relation till makt (Bergström & Boreus, 2012, s. 356). Den kritiska diskursanalysen beskrivs ha en politisk agenda eftersom den avser att analysera ojämlika maktförhållanden (Jørgensen & Philips, 2011, ss. 63-64). Enligt den kritiska diskursanalysen så sker alltid diskursers konstituerande i relation till externa maktstrukturer (Bergström & Boreus, 2012, ss. 356-357).

Den kritiska diskursanalysen kan därför ses som ett instrument vars syfte är att kunna synliggöra maktstrukturer genom den diskursiva framställningen (ibid, s. 373). De maskulina normerna beskrivs vara en del av en internationell maktstruktur som anses konstrueras och reproduceras i givna diskurser, därför blev den kritiska diskursanalysen ett bra verktyg för att utifrån språkets struktur kunna urskilja ett visst maktförhållande i EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolicy. De maskulina normerna utgör en del av den maktstruktur som den kritiska diskursanalysen har som syfte att synliggöra.

2.6 Anslutning till Carol Bacchi diskursanalys av policys

Vidare har jag även valt att inspireras av Carol Bacchis och hennes presentation av diskursanalys som metod i användningen av analyser av policydokument. Bacchi menar i sin framställning av sin policyanalys att staten (eng. government) oftast inte reagerar på ”problem” utan snarare är med och konstruerar eventuella problem med hjälp av sin diskursiva framställning i olika policydokument. Denna eventuella konstruktion är inte alltid medveten hävdar Bacchi, eller med syfte till att manipulera, utan snarare kräver ett policydokument en tydlig presentation och formulering av ett problem för att sedan kunna presentera och formulera de eventuellt bästa lösningar eller åtgärder (Bacchi, 2009, s. 1). Eftersom EU:s gemensamma strategi för utrikes- och säkerhetspolitik är ett policydokument så borde konstruerande av säkerhetsproblemen, och således dess åtgärder, kunna urskilja en djupare förståelse av den bakomliggande diskursiva konstruktionen. Vidare menar Bacchi att beroende på hur framställningen av ett problem utformas kan det i sin tur ge konsekvenser för hur utformandet av problemlösningarna och dess åtgärder anses lösas på bästa sätt (ibid, s. 1). Likaså menar många feministiska forskare inom IR att framställning av något, i detta fall maskulina normer, ger konsekvenser för utformandet av eventuella lösningar eller åtgärder. En maskulin framställning av ett problem gör samhällen mer mottagliga för att besvara problemen med våld (Geuskens, 2012, s. 4). Därför blir det användbart att fokusera på den diskursiva framställningen av problemformuleringarna i ett policydokument för att kunna utläsa och analysera den underliggande diskursen, i detta fall de maskulina normerna (Bacchi, 2009, s. 1).

Utifrån nedanstående frågor har Bacchi valt att strukturera sin analys av policydokument med fokus på policyns problemformulering. I analysavsnittet har jag dock valt att inspireras av några av Bacchis frågor och kommer därför inte använda mig av fråga 3, 4 och 6 och kommer inte heller göra någon mer ingående presentation av de frågorna. Detta är frågorna som Bacchi använder sig av i sin analys;

- 1) What is the "problem"?
- 2) What presuppositions or assumptions underlie this representation of the "problem"?
- 3) How has this representation of the "problem" come about?
- 4) What is left unproblematic in this problem representation? Where are the silences? Can the "problem" be thought about differently?
- 5) What effects are produced by this representation of the problem?
- 6) How/where is this representation of the "problem" produced, disseminated and defended? How could it be questioned, disrupted and replaced?

Den första frågan som Bacchi ställer är "vad är problemet" vilket ger en introduktion av på vilket sätt problemet framställs och hur de ser på problemet. Policyns har en tendens att vara komplexa eftersom de oftast framförs mer än en problemframställning, vilket gör att det kan beskrivas som en utmaning. Därför går det att enbart fokusera på den dominanta problemframställningen i sin analys (ibid, ss. 4-5). Fråga 2 fokusera på vilka förutsättningar eller antagande som ligger till grunden för problemets framställning och problemformulering. För att kunna presentera ett problem på ett visst sätt, så menar Bacchi att det oftast ligger ett antagande eller en grundförutsättning bakom framställningen av problemet. Det finns olika värden, som oftast är kopplade till dessa grundantaganden, som ligger till grund för den pågående diskursen, uppgiften under fråga två är att ta reda på vilka dessa är (ibid, s. 7). När de sker en framställning av ett problem så finns det oftast saker som lämnas oproblematiska eller att problemet kan ses på ett annorlunda sätt. Den sista frågan som kommer att användas i analysen är fråga 5 och den syftar till vilka effekter som skapas och produceras i relation till framställningen av problemet. Bacchi menar att genom att göra en viss framställning av ett problem så producerar det även vissa effekter, beroende på hur framställningen görs. Exempelvis menar Bacchi att beroende på hur problemen läggs fram så kommer det att påverka både den "egna" gruppen men framförallt "de andra". Denna frågan gör att en måste tänka kritiskt kring framställning och fundera på vilka effekter detta i sin tur skapar, och framförallt vad/vilka som får lida (ibid, s. 15).

Inom den feministiska poststrukturalismen är intresset främst att analysera den diskursiva framställningen eftersom den framställningen i sin tur legitimerar en viss handlingsplan, exempelvis åtgärder för ett visst framställt problem (Agathangelou & Turcotte, 2015, s. 21). Med inspiration av Bacchis utvalda presenterade frågor som utgångspunkt för min analys blir det möjligt att kunna identifiera de underliggande värderingar som formar policydokumentets diskurs och även strukturera upp analysen utifrån utformandet av policys diskursiva konstruktion av problem och således även dess lösningar/åtgärder i relation till de maskulina normerna.

3 Material

Som val av material för min diskursanalys av EU:s utrikes- och säkerhetspolitik har jag valt att använda mig av ett policydokument som lades fram av EU under året 2016. Den Europeiska unionen la då fram gemensamma riktlinjer för unionens utrikes- och säkerhetspolitik genom policydokumentet ”*Delade visioner, gemensamma åtgärder: Ett starkare Europa. En global strategi för Europeiska unionens utrikes- och säkerhetspolitik*” (EU, 2016, s. 1).

3.1 Materialdiskussion

Policydokumentet innehåller en gemensam strategi och handlingsplan för den Europeiska unionens hantering av utrikespolitik och den gemensamma säkerhetspolitiken. Inledningsvis i policyn skriver EU:s höga representant och vice ordförande i EU-kommissionen att regionen runt om i Europa har blivit allt mer ostabil och osäker och att syftet med det gemensamma policydokumentet är enligt EU att ”*agera tillsammans och i enighet*”(EU, 2016, s. 3). Målet med att föra en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik beskrivs enligt EU att vara att unionen ska kunna ”*agera och tala med en röst i världen*” (Europeiska unionen). Eftersom syftet med uppsatsen är att diskursivt analysera och synliggöra de maskulina normerna i policydokumentet EU:s utrikes- och säkerhetspolitik blir materialet användbart för uppsatsens analys. Eftersom dokumentet är en offentlig handling, och ett offentligt dokument, så finns det enbart möjlighet att kunna analysera den offentliga diskursen av dokumentets vision och inte nödvändigtvis deras real politik. Dokumentet är en skriven ”vision” och har som syfte att vägleda EU i deras dagliga arbete. Trots att dokumentet beskrivs vara endast en vision, så har policyn som syfte att sedan omvandlas till handling, därför blir dokumentet av betydelse för att användas i uppsatsen (EU, 2016, s. 9)

4 Analys

I följande avsnitt kommer analysen att struktureras upp utifrån Bacchis frågor, där jag utifrån de utvalda frågorna kommer göra en diskursanalys för att urskilja den diskursiva framställningen av maskulina normer under respektive fråga kring ”problemet”.

4.1 What’s the problem?

I dokumentet presenteras bl.a. framställningen av de problem som EU och dess medlemsländer samt medborgare står inför. Det som är framträdande i dokumentet är framförallt de hot som den Europeiska unionen står inför. Diskursen kännetecknas av att säkerhet är hotad, både säkerheten av Europas yttre gränser men även inom Europa. I dokumentet skriver man inledningsvis att *”Vår vidare region har blivit instabilare och osäkrare. Kriserna inom och utanför våra gränser har en direkt inverkan på våra medborgares liv.”*(EU, 2016, s. 2).

Hotet mot unionens säkerhet är framträdande i framställningen av ”problemet”. Problemet beskrivs finnas inom regionen, men framförallt finns det problem i regionerna runt omkring Europa. Det finns en framställning av de problem som världen runt omkring Europa har, och som i sin tur även påverkar den säkerheten för den europeiska unionen. Unionens säkerhet beskrivs hotad eftersom världen runt omkring Europa framställs som inte stark nog att själva klara av att ta itu med de problem som finns. Omvärlden beskrivs snarare i policyns framställning av ”problemet” som instabil och osäker. Exempelvis skriver de att *”Vi lever i en tid som kännetecknas av existentiell kris i och utanför Europeiska unionen. Vår union är hotad.”*(EU, 2016, s. 5). Instabilitet och osäkerhet är något som oftast kännetecknas som feminina egenskaper eftersom maskuliniteten oftast framställs som stabil, säker och trygg. Skildringen av problemet är att unionen är hotad, men vad är det som är hotat och vad innebär det för de Europeiska medborgarna?

”Under flera decennier har vår union gjort det möjligt för medborgarna att åtnjuta säkerhet, demokrati och välstånd utan tidigare motstycke. Vi kommer att bygga vidare på dessa framgångar under de kommande åren. Idag hotas dock vårt folk och vårt territorium av terrorism, hybridhot, klimatförändringar, ekonomisk volatilitet och osäker energiförsörjning.” (EU, 2016, s. 15)

De värden vi prioriterar och värderar högt som europeiska unionen riskerar vi enligt ovanstående beskrivning att förlora, om säkerheten inte kan garanteras. Hänvisningar kring den nationella säkerheten, och viktiga värden kan ses som ett försök att legitimera en ökad militär insats. För att kunna behålla dessa värden, och säkerheten, krävs det en tydlig (maskulin) beväpnad beskyddare. Vidare står det i dokumentet att: *Idag hotas dock vårt folk och vårt territorium av terrorism, (...).*”(EU, 2016, s. 7).

Ett av de problem som hotar våra värden och säkerheten, som även nämns i samma stycke, är hotet av terrorism. Vid flertalet tillfällen i dokumentet nämns terrorism som ett av de hot som riskerar att äventyra vårt välstånd och vår demokrati. Beskrivningen av världen som en ”farlig plats” där ”ständigt närvarande hot” (terrorism) kan dyka upp när som helst är beskrivningar som oftast görs av en (maskulin) beskyddare eftersom det legitimerar deras beskydd. Framställningen av terrorism kan därför relateras till en genuspräglad diskurs eftersom den dels kännetecknas av en beskrivning av terrorister (de andra) men även legitimerar det en maskulin beskyddare. Beskrivning av ett säkerhetsproblem, som terrorismen i detta fall, som ett ständigt närvarande hot konstruerar en känsla av osäkerhet för medborgarna, men även unionen som helhet, och därför blir det lättare att legitimera även en ökad militarisering där våld och krig anses vara den bäst lämpade åtgärden.

4.2 What presupposition or assumptions underlie this representation of the ”problem”?

Vid presentationen av problemen är det inte enbart ”problemen” som presenteras utan det går även att diskursivt urskilja vissa förutsättningar eller antagande bakom framställningen av

problemet i relation till de maskulina normerna. Detta går framförallt att illustrera inom den diskursiva framställningen av ”de andra”. I dokumentet går det att läsa att *”Bräckligheten utanför våra gränser hotar alla våra grundläggande intressen.”* (EU, 2016, s. 20) En beskrivning av ”de andra” (de länder som finns utanför vår gräns) som bräcklig är en framställning som kan betraktas som en feminin framställning eftersom ordet bräcklig kan liknas med svag, skör och ömtålig, vilket enligt genuskonstruktionen är typiskt feminina attribut. På så sätt så går det att urskilja ett grundantagande för problemformuleringen där omvärlden beskrivs som ostabil och bräcklig. Detta i sin tur skapar en beskrivning av EU som dess motsats eftersom en sådan identifikation av ”de andra” oftast har ett dubbelt syfte, dels att tillskriva ”de andra” feminina egenskaper men även att skapa en identifikation av Europa som det motsatta; alltså de maskulint starka, stabila och omvärldens potentiella beskyddare. För att kunna framställa omvärlden som bräcklig och ostabil (vilket är en del av den framställningen av problemet som nämndes under tidigare rubrik) kräver det ett antagande om att omvärlden inte är tillräckligt ”starka” eller stabila att själva kunna hantera de problemen som finns. Det kräver också ett antagande om att Europa möjligtvis är de som faktiskt har den kapaciteten och den styrkan som skulle kunna krävas för att få ordning på säkerheten, främst genom att själva agera beskyddare.

Den postkoloniala teorin nämnde att beskrivningen av ”de andra” har ett dubbelt syfte, dels att identifiera ”de andra” men även identifiera sig själva som motsatsen, i detta fall de maskulint starka och stabila. Detta går att urskilja i dokumentet där det exempelvis står att *”En bräcklig värld behöver att Europeiska unionen visar prov på mer självsäkerhet och ansvarstagande, (...)”* (EU, 2016, s. 3). Beskrivningen av de andra som feminina skapar en framställning av sig själva som motsatsen, vilket de även tillskriver sig när de beskriver sig själva med typiskt maskulina attribut; självsäkra och ansvarstagande (även om de efterlyser mer av dessa egenskaper, så betyder det likväl att det är egenskaper som redan finns där). Även detta kan ses som ett antagande eller en grundförutsättning i framställningen av ”problemet”, där de utgår från att de andra staterna är svaga och bräckliga (feminina) medan Europa är starka och stabila (maskulina). De skriver även följande att *”I problematiska tider är en stark union en union som tänker strategisk (...) (...)vår union behöver en strategi”*(EU, 2016, s. 2). Förmågan att tänka strategiskt i tider av hot eller säkerhetsproblem är ännu ett maskulint attribut (till skillnad från den motsatta feminina förmågan att tänka ”emotionellt”). De ovanstående egenskaper är egenskaper som Connell skulle beskriva som maskulina och därmed egenskaper som värderas högst inom den västerländska maskulina kulturen. Den

åtråvärda maskulina framställningen beskrivs alltid som stabil, kontrollerande och rationell. Beskrivningen av antagandet att världen runtomkring är bräcklig fortsätter även med en närmare beskrivning av specifikt vilka regioner som framställs som svaga. Policyn förutsätter här i sin problemframställning att omvärlden är svaga och befinner sig under en ”vild oordning” där omvärldens brist på kontroll och styrka blir ett eventuellt hot för EU och dess medlemmar.

”Vild oordning råder i medelhavsområdet, mellanöstern och delar av Afrika söder om Sahara och vad det i slutändan leder till kommer sannolikt att bli tydligt först om flera decennier. Att lösa konflikter och främja utvecklingen och mänskliga rättigheter i syd är mycket viktigt för att möta hotet från terrorism, demografiska utmaningar, migration och klimatförändringar och för att utnyttja möjligheten till delat välstånd”(EU, 2012, s. 30).

Den poststrukturalistiska teorin betonar betydelsen av västvärldens uppdelning av världen i ett nord och syd, vilket även sker i ovanstående stycke. Det går att urskilja ett antagande där Europa förutsätter att det finns en uppdelning av nord och syd, och där de i sin tur är olika. Den vilda oordningen tillskrivs länderna i syd, och oordningen behöver lösas och det blir därför viktigt för EU att ”lösa konflikter och främja utvecklingen”. Detta skulle kunna likställas med att de svaga ”andra/eller syd” behöver kontrolleras och att de beskrivs som offer (eftersom de enligt framställningen beskrivs vara oförmögna eller stå handfallna inför oordningen) och att ”de andra/syd” behöver det maskulina beskyddet. Synliggörandet av den diskursiva konstruktionen av en feminin identifikation av stater i syd/eller de andra, och dess motsats nord som maskulin, visar även skapande av imperialistiska maktstrukturer där diskursen domineras av västvärldens skapande av ”de andra” som de feminina och som offer.

Framställningen av EU i dokumentet som ett maskulint beskydd, som förväntas beskydda de konstruerande feminina staterna, visas även i den diskursiva identifikationen av sig själva och kan därför anses som ett grundantagande som ligger till grund för framställningen av säkerhetshoten. Den diskursiva föreställningen om att maskuliniteten är den enda som klarar av att beskydda den feminina konstruktionen är egentligen själva grunden i den patriarkala tron. Exempelvis står det i dokumentet att *”Vi behöver ett starkare Europa. Det är vad våra medborgare förtjänar och det är vad resten av världen förväntar sig.”*(EU, 2012, s. 5). Vidare skriver de på liknande sätt att de ska ta på sig en roll som ”en global säkerhetsgarant” (EU, 2016, s. 3).

Det finns enligt ovanstående citat ett antagande om att inte enbart Europa vet sin egen kapacitet som beskyddare, utan det vet även omvärlden eftersom de beskrivs förvänta sig beskydd från dem. Vidare skriver dem i dokumentet att *"(...) vi behöver ta ett kollektivt ansvar för vår roll i världen (...)"* (EU, 2016, s. 2). Även här bekräftas konstruktionen av dem själva som en beskyddare av världen. Den beskrivna "beskyddaren" präglas av en maskulin diskurs där beskyddaren inte enbart anses inneha maskulina egenskaper utan även anses uppvisa egenskaper av ett kollektivt ansvar. Ovanstående citat tyder på en konstruktion av Europa som innehavare av en kollektiv styrka, vilket även är en stark maskulin framställning av en beskyddare. Hela denna framställning blir extra synlig i följande citat:

"Inget av våra länder har ensamt den styrka eller de resurser som krävs för att hantera dessa hot och tillvarata vår tids möjligheter, men som en union med nästan en halv miljard medborgare har vi en potential utan motstycke." (EU, 2016, s. 2).

EU:s framställning av sig själva som beskyddare blir även synligt i deras roll som "bärare" av normativ makt. Det ligger en grundförutsättning i problemframställningen att EU konstruerar sig själva som denna bärare. De skriver bl.a. att *"Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitikerna kan bidra till och komplettera FN:s fredsbevarande arbete genom exempelvis uppdrag för brobyggande och stabilisering."* (EU, 2016, s. 35).

Enligt ovanstående citat anser EU kunna sig komplettera FN:s fredsbevarande arbete, vilket kan kännetecknas som "bärare" av normativ makt eftersom de hänvisar till FN:s fredsbevarande och konfliktförebyggandestyrkor och åtgärder. Även detta är en tillskrivelse som kan kopplas till de maskulina normerna eftersom det dels legitimerar användning av militära styrkor i deras fredsstyrkor men även eftersom det skapar en konstruktion av EU som stort och mäktigt och framförallt som en världsbeskyddare.

4.3 What effects are produced by this representation of the problem?

På vilket sätt man konstruerar ett ”problem” får konsekvenser eftersom framställningen av ett problem även producerar fram olika effekter. Problemet med dem beskriva säkerhetshoten som konstruerades under första frågan skapar vidare vissa effekter. Exempelvis står det i dokumentet att:

”För att vi ska kunna bevara och utveckla det som vi hittills har uppnått krävs en radikal förändring. För att kunna garantera vår säkerhet, främja vårt välstånd och skydda våra demokratier kommer vi att satsa på en stärkt säkerhets- och försvarssektor i fullständig överensstämmelse med mänskliga rättigheter och rättsstatsprincipen.”(EU, 2016, s.15).

Enligt ovanstående citat står det beskrivet att den Europeiska unionen måste stärka försvarssektorn. Detta tyder på en diskursiv legitimering av en ökad militarism, som åtgärd på de säkerhetsproblem som unionen står inför. Effekterna av det framställda säkerhetshotet blir därför framställningen av maskulina normer som presenterade lösningar eller åtgärder på problem i form av en diskurs som främjar ett ökat militärt försvar. Bl.a. skriver de att ”*EU kommer därför att fördjupa samarbetet med Nato (...)*”(EU, 2016, s.16) Vidare ger dokumentet en mer ingående beskrivning av hur det militära försvaret ska öka.

”Unionsfinansieringen till stöd för försvarsforskning och försvarsteknik och multinationella samarbete samt ett fullständigt utnyttjande av Europeiska försvarsbyråns potential är nödvändiga förutsättningar för de europeiska säkerhets- och försvarsinsatserna, som stöds av en stark europeisk försvarsindustri.”(EU, 2016, s.17).

En grundförutsättning för militarism är när en institution (eller stat) utgår från en övertygelse om att användningen av militära styrkor och ”hård makt” är den bästa lösningen på spänning runt omkring i världen. Detta ”tankepaket” går att urskilja i nästa citat där de skriver att:

”I denna bräckliga värld räcker det inte med mjuk makt- vi måste öka vår trovärdighet inom säkerhet och försvar. För att kunna reagera på externa kriser, bygga upp våra partners kapacitet och skydda Europa måste medlemsstaterna kanalisera tillräckliga medel för försvarsutgifter, utnyttja resurserna så effektivt som möjligt och uppfylla det gemensamma åtagandet att 20 % av försvarsbudgeten ska användas för upphandling och forskning och teknik.”(EU, 2016, s. 39).

Vidare kännetecknas en militärinstitution av en institution som präglas av maskulina normer och där en stat som saknar en stark armé anses vara illegitim och naiv. En stark stat behöver ett beväpnat beskydd för sina medborgare. Enligt detta så konstruerar inte enbart EU en konstruktion av dem själva som enbart beskyddare utan även som maskulina försvarare. Om det går att urskilja en framställning av att världen är farlig (liksom i problemframställningen) går det även lättare att kunna legitimeras och försvara användningen och uppbyggnaden av större och starkare militära styrkor. Både i den konstruerade rollen som beskyddare och försvarare legitimeras det en ökad utveckling av deras militära kapacitet.

Som innehavare av en stark militär kapacitet kan de inte enbart utöva sin roll som beskyddare och försvarare utan det demonstrerar även en viss maktposition i världen. Genom att demonstrera sin makt påvisar de även vilka det är som är dominant inom den internationella politiken. En gemensam försvarspolitik kan anses som ett sätt att öka sin makt internationellt. De skriver i dokumentet att:

”Framför allt investeringar i säkerhet och försvar är en brådskande angelägenhet. Fullskalig försvarskapacitet är nödvändig för att vi ska kunna reagera på yttre kriser, bygga upp våra partners kapacitet och garantera Europas säkerhet. Medlemsländerna har alltså suveränitet i sina försvarsbeslut, men försvarssamarbetet måste bli norm för att all denna kapacitet ska kunna förvärvas och upprätthållas. EU kommer systematiskt att uppmanas till försvarssamarbete och sträva efter att skapa en stabil europeisk försvarsindustri, vilket är kritisk betydelse för Europas besluts- och handlingsfrihet.”(EU, 2016, s. 9).

Genom att förespråka och bygga ett starkt gemensamt försvar anses det skapa en konstruktion av en maskulin identitet där EU:s maskulina framställning ska ge ett maktövertag enligt den maskulina genushierarkin. Deras gemensamma försvarspolitik (och deras vädjan om en norm inom EU och dess medlemsländer för försvarssamarbeten enligt ovanstående citat) bidrar till en mer maskulint präglad diskurs och en mer maskuliniserad identitetskonstruktion av dem själva. Även framställningen av deras enade position förstärker den maskuliniserade identitetskonstruktionen. De skriver följande:

”Europeiska unionen kommer att främja fred och garantera säkerhet för sina medborgare och sitt territorium. Det betyder att Europa i sitt samarbete med olika partner måste ha den kapacitet som krävs för att försvara sig och leva upp till sina åtagande om ömsesidigt bistånd och solidaritet som fastställs i fördragen.”(EU, 2016, s. 12).

Vidare skriver de:

”Som européer måste vi ta ett större ansvar för vår säkerhet. Vi måste vara redo och i stånd att förhindra, bemöta och skydda oss mot externa hot. Medan Natos uppgift är att försvara sina medlemmar- som till största del är europeiska- mot angrepp utifrån, måste européerna vara bättre utrustade, utbildade och organiserade för att på ett avgörande sätt kunna bidra till sådana gemensamma insatser och för att kunna agera självständigt, om och när så är nödvändigt.”(EU, 2016, s. 16).

EU:s beskrivning av omvärlden som ”vild oordning” och ”osäker” skapar även en problemformulering av säkerhetsbegreppet som i sin tur legitimerar en ökad militär kapacitet. Eftersom de konstruerar sig själva som beskyddare av denna ”oordning”, med hjälp av hänvisningar till fredsbevarande styrkor i omvärlden, kräver även det militära lösningar. De efterlyser en utveckling av sin militära kapacitet för att kunna ta det ”ansvar” som ”omvärlden förväntar sig”. Effekten av de (maskulint) beskrivna säkerhetsproblemen i omvärlden, ger effekten av att ökade militära styrkor är en lämplig åtgärd på problemet. Det i sin tur hjälper dem att legitimera sin fortsatta maktposition och konstruktionen av dem själva som omvärldens beskyddare.

5 Diskussion

Syftet med uppsatsen var att urskilja och belysa den diskursiva framställningen av (västerländska) maskulina normer i EU:s policydokument som behandlar den gemensamma Europeiska globala strategin för utrikes- och säkerhetspolitik. För att kunna uppnå syftet valde jag även att åtgå ifrån frågeställningen; på vilka sätt kan maskulina normer urskiljas ur EU:s globala strategi för utrikes- och säkerhetspolitik diskursiva framställning? Med inspiration av Bacchis policyanalys med fokus på ”problemet” i relation till de maskulina normerna.

I dokumentets konstruktion av problemet så hänvisar de ständigt till säkerhetsbegreppet. De skriver att den europeiska unionen är hotad. Dels menar dem att det finns hot inom EU:s gräns (exempelvis i form av terrorism) men framförallt finns det en oordning i omvärlden, vilket bidrar till att säkerheten för unionen inte går att garantera. De maskulina normerna synliggörs i deras framställning av problemet eftersom de i den diskursen tillskriver sig själva maskulina egenskaper. Dels i konstruktionen som ”beskyddare” men även i relation till den maktposition som den ”beskyddade” legitimerar. De maskulina normerna synliggörs även i beskrivningen av ”de andra” i relation till problemets konstruktion. De konstruerar omvärlden med typiskt feminina egenskaper eftersom de beskriver de andra som oförmögna att själva kunna skapa ordning och stabilitet. Identitetskonstruktionen av dem själva som maskulin, och de andra som feminina i problemets konstruktion är en del av den maskulina genderhierarkin.

En maskulin framställning av ett problem, kräver enligt den feministiska forskningen även maskulint präglade åtgärder. En identitetskonstruktion av deras egen institution som maskulin tenderar också även att agera utifrån de maskulina egenskaperna. Dels legitimerar EU militarism som åtgärd i deras framställning av de säkerhetsproblem som de beskriver och det i sin tur legitimerar militarisering som åtgärd på problemen. Vad det i sin tur skapar för konsekvenser i omvärlden eller inom de internationella maktstrukturerna nämns inte. De förespråkar en ”hård makt” som åtgärd i dokumentet utan att nämna vad det egentligen innebär och vilka konsekvenser det kan få, dels inom den internationella politiken men även

för enskilda medborgare. Framställningen av ”nationen” som hotad, och omvärlden som farlig och osäker, kräver militära styrkor (vilket de även hänvisar till i texten). I de presenterade åtgärderna för de framställda problemen går det därför att urskilja maskulina normer. Men de maskulina normerna reproduceras även i diskursen av EU:s identitetskonstruktion av dem själva, som beskyddaren. Tillskrivningen av maskulina egenskaper i konstruktionen av deras egen identitet, som i fallet av beskyddare, synliggörs tydligt i diskursen av militarism och den ökade militariseringen.

En institution som präglas av maskulina normer, och vidare av en maskulin diskurs, i framställningen av den egna identitetskonstruktionen skapar patriarkala genusrelationer inom den internationella politiken. Det skapar inte enbart relationer mellan stater som präglas av överordnade och underordnade, utan det kan även skapa samhällen som är mer benägna att hamna i krig med varandra. Så går det att tänka annorlunda för att istället skapa stater som är mer benägna till fred? Eller tänka nytt i konstruktionen av stater och institutioner? En viktig del är att belysa de maskulina normerna där de kan tänkas framträda, eller i diskurser som kan tänkas självklara. För genom att synliggöra dem, går de även att ifrågasätta.

6 Referenser

- Agathangelou, Anna. M & Turcotte, Heather. M. 2015. Postcolonial theories and challenges to "first world-ism". I Laura J. Shepherd (red). *Gender Matters in Global Politics: A feminist introduction to international relations*. 2 uppl. New York: Routledge,
- Anderson, Stephanie. 2010. *From "Soft" power to "hard" power: The gendered militarization of European Union* i *Gender, War and Militarism: feminist perspectives*. [Elektronisk resurs] Santa Barbara, Calif.: Praeger. S. 30-41
- Bacchi, Carol. 2009. *Analysing Policy: Whats the problem represented to be?* Melbourne: Pearson Education Australia
- Connell, R. W. 2005. andra upplagan. *Maskuliniteter*. Cambridge; Polity press.
- Connell, R. W. 2014. "The study of masculinities," *Qualitative Research Journal*, Vol. 14, No. 1, pp. 5-15
- Connell, R. W & Messerschmidt, James W. 2005. Hegemonic Masculinity: Rethinking the Concept," *Gender and Society*, Vol. 19, No. 6, pp. 829-859
- Cuckburn, Cynthia. 2015. Militarism. I Laura J. Shepherd (red). *Gender Matters in Global Politics: A feminist introduction to international relations*. 2 uppl. New York: Routledge,
- Enloe, Cynthia. 2014. Understanding Militarism, Militarization, and the linkages with globalization. I Geuskens, Gosewinkel & Schellens (red). *Gender and Militarism. Analyzing the links to strategize for peace*. (WPP) Women peacemakers program
- Enloe, Cynthia. 2016. *Globalization & Militarism*. 2 uppl. Lanham: Rowman & Littlefield
- Geuskens, Isabelle. 2014. Introduction. I Geuskens, Gosewinkel & Schellens (red). *Gender and Militarism. Analyzing the links to strategize for peace*. (WPP) Women peacemakers program
- Hunt, Krista. 2015. The "War on terrorism". I Laura J. Shepherd (red). *Gender Matters in Global Politics: A feminist introduction to international relations*. 2 uppl. New York: Routledge, s. 131-140
- Jorgensen, Marianne W & Phillips, Louise Jane. 2011. *Discourse Analysis as Theory and Method [Elektronisk resurs]*. SAGE Publications,
- Kronsell, Annica, 2016, "Sexed Bodies and Military Masculinity: Gender Path Dependence in EUs Common Security and Defense Policy," *Men and masculinities*, Vol. 19, No. 3, pp. 311-336
- Stachowitsch, Saskia. 2015. The Reconstruction of Masculinities in Global Politics: Gendering Strategies in the Field of Private Security. *Men and masculinities*. 18(3) s. 363-386
- Tickner, J. Ann. 1992. *Gender in International Relations: Feminist Perspectives on Achieving Global Security*. New York: Columbia University Press
- Whitman, Richard G. 1998. *From civilian power to superpower?: the international identity of the European Union*. Basingstoke: Macmillan

Policydokument

Europeiska unionen. 2016. Delade visioner, gem samma åtgärder: Ett starkare Europa. En global strategi för Europa unionens utrikes- och säkerhetspolitik. 2018/06 [Hämtad: 2018/02/02]

https://europa.eu/globalstrategy/sites/globalstrategy/files/eugs_se_version_0.pdf

Internet

Europeiska unionen. 2018. *Utrikes-och säkerhetspolitik*. Europa.eu [Hämtad: 2018/05/05] https://europa.eu/european-union/topics/foreign-security-policy_sv